

Dosarul nr. 2ra-1405/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud. O. Parfeni)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Mihaila, V Sîrbu)

DECIZIE

7 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Victor Burduh
Victor Boico
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, reprezentați de avocatul Vasile Nicoară împotriva Statului Republicii Moldova, în persoana autorității reprezentative Guvernul Republicii Moldova, Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, notarului Carolina Hanganu, Irving Chase Decatur, Derouin Cecile, Sergiu Madan și Svetlanei Lopanciuc cu privire la repararea prejudiciului material cauzat din privarea dreptului de proprietate

împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de apel depusă de notarul Carolina Hanganu, casată parțial hotărârea din 8 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani și emisă în această parte o nouă hotărâre

constată:

La 18 decembrie 2012, Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, reprezentați de avocatul Vasile Nicoară au depus cerere de chemare în judecată împotriva Statului Republicii Moldova, în persoana autorității reprezentative Guvernul RM, ÎS „Cadastru”, notarului Rodica Semionova, notarului Carolina Hanganu, Irving Chase Decatur și Derouin Cecile, intervenienți accesorii Sergiu

Madan, Svetlana Lopanciuc și Ministerul Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului material cauzat din privarea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii au invocat că la 12 februarie 2009, Alexandr Ovcearenco a încheiat cu Sergiu Madan contractul de vânzare-cumpărare nr. 2096 semnat la notarul Rodica Semionova, în baza căruia a dobândit dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX.

Actul juridic menționat a fost încheiat în baza extrasului din Registrul bunurilor imobile, eliberat la 6 februarie 2009 la OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”.

La 16 februarie 2009, contractul nr. 2096 a fost înregistrat la OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”, dâșii dobândind dreptul de proprietate comună în devălmășie asupra imobilului.

La rândul său, Sergiu Madan a dobândit dreptul de proprietate asupra imobilului menționat în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1183 încheiat la 1 decembrie 2008 cu Svetlana Lopanciuc, autentificat de notarul Carolina Hanganu, înregistrat la OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”.

A precizat că la semnarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1183, Svetlana Lopanciuc a acționat din numele lui Irving Chase Decatur și Derouin Cecile, în baza procurii din 19 august 2008.

Potrivit pct. 3 din contractul nr. 1183 din 1 decembrie 2008, notarul a stabilit că imobilul i-a aparținut vânzătorului, până la înstrăinare, cu drept de proprietate dobândit prin:

- contractul de investiții din 9 august 2005, înregistrat la OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” cu nr. 07/34408 din 18 mai 2007;

- actul de predare-primire a apartamentului din 20 februarie 2007, înregistrat la OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru”;

- extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de OCT Chișinău, filiala ÎS „Cadastru” la 1 decembrie 2008.

Au comunicat că prin hotărârea din 14 iulie 2010 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, a fost anulat contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil din mun. XXXXX bd. XXXXX ap. X încheiat între Svetlana Lopanciuc și Sergiu Madan la 1 decembrie 2008.

A fost anulat contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil din 12 februarie 2009 încheiat între Sergiu Madan și Alexandr Ovcearenco.

Au fost repuse părțile în situația anterioară încheierii contractului de vânzare-cumpărare dintre Svetlana Lopanciuc și Sergiu Madan din 1 decembrie 2008.

A fost revendicat bunul imobil din proprietatea lui Alexandr Ovcearenco și Miroslovei Ovcearenco.

Au fost evacuați Alexandr Ovcearenco și Miroslava Ovcearencod în imobil, fără acordarea unui alt spațiu locativ.

Prin decizia din 13 decembrie 2011 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 13 iunie 2012 a Curții Supreme de Justiție, a fost menținută hotărârea din 14 iulie 2010 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău.

Motivându-și soluția, instanțele de judecată au reținut că procura pe numele Svetlanei Lopanciuc, în baza căreia a fost înstrăinat imobilul, este falsă, respectiv, nu a fost în drept să înstrăineze apartamentul litigios.

Au obiectat că în cadrul procesului judiciar, niciuna din instanțele de judecată nu a stabilit că dâșii nu ar fi dobândit cu bună-credință dreptul de proprietate asupra imobilului, aceasta, în situația în care unul din argumentele de bază, invocat de ei în susținerea poziției sale a fost axat pe calitatea de bună-credință a posesiunii.

Ca urmare, la 26 iulie 2012, executorul judecătoresc Ruslan Ciobanu a emis încheierea privind primirea spre executare a documentului executoriu și intentarea procedurii de executare, acordându-le un termen de 15 zile pentru executarea benevolă a titlului executoriu - eliberarea spațiului locativ.

În circumstanțele descrise, le-a fost încălcat dreptul la proprietate, dâșii fiind deposedați de imobilul care le-a aparținut cu drept de proprietate și nu au fost despăgubiți, dobândind astfel calitatea de victime în sensul art. 34 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, din cauza atingerii aduse dreptului încălcat.

Au reiterat că prin hotărârea judecătorească irevocabilă a fost stabilit că la înstrăinarea imobilului, Svetlana Lopanciuc a acționat în baza unei procuri false.

Prin urmare, statul a avut obligația să întreprindă măsuri ca asemenea procuri să nu producă efecte, printre aceste măsuri se regăsește și adoptarea Legii cadastrului bunurilor imobile.

Astfel, ÎS „Cadastru” nu și-a onorat obligațiile prevăzute la art. 32 din Legea menționată, nu a verificat dacă documentele prezentate pentru înregistrarea convenției dintre Svetlana Lopanciuc, în calitate de reprezentant și Sergiu Madan corespund exigențelor prevăzute de legislație.

Totodată, fiind încălcate și prevederile art. 36 din Legea menționată, or, extrasul din Registrul bunurilor imobile din 1 decembrie 2008 putea fi eliberat doar unei persoane fizice care s-a legitimat.

Drept consecință, dacă ÎS „Cadastru” ar fi verificat documentele corespunzătoare, ar fi eliberat extrasul din Registrul bunurilor imobile doar în modul stabilit de lege, Svetlana Lopanciuc nu ar fi reușit să înstrăineze imobilul lui Sergiu Madan.

Au mai notat că prin hotărârea judecătorească irevocabilă a fost stabilit și faptul că contractul autentificat de notarul Rodica Semionova este afectat de nulitate, deoarece a fost încheiat contrar legii, prin urmare, conform art. 41 din Legea nr. 1453 din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat, notarul Rodica Semionova a avut obligația să refuze efectuarea actului notarial.

La fel, notarul Rodica Semionova nu și-a onorat obligațiile prevăzute la art. 42, 43 și 44 din Legea nr. 1453 din 8 noiembrie 2002.

Iar reieșind din prevederile art. 40 din Legea nr. 1453 din 8 noiembrie 2002, notarul Rodica Semionova urma să amâne îndeplinirea actului notarial pentru a verifica procura eliberată pe numele Svetlanei Lopanciuc, să dispune expertizarea documentelor prezentate, inclusiv a procurii.

A comunicat că contractul de vânzare-cumpărare nr. 1183 din 1 decembrie 2008, autentificat de notarul Carolina Hanganu, la fel, a fost declarat nul de instanța de judecată prin hotărârea din 14 iulie 2010.

Respectiv, notarul Carolina Hanganu nu și-a îndeplinit corespunzător atribuțiile prevăzute la art. 2, 8, 40-43 din Legea nr. 1453 din 8 noiembrie 2002.

Cu referire la circumstanțele și criteriile care implică responsabilitatea lui Irving Chase Decatur și Derouin Cecile, au evidențiat că la încheierea contractului de vânzare-cumpărare nr. 1183 din 1 decembrie 2008, Svetlana Lopanciuc a prezentat documentele înscrise la pct. 3 din contract, care se puteau afla doar în posesia acestor pârâți.

Așadar, Irving Chase Decatur și Derouin Cecile au avut obligația să se comporte cu maximă diligență, atât în legătură cu bunul imobil, cât și cu documentele care se referă la acesta, or, în situația în care aceștia nu i-ar fi transmis Svetlanei Lopanciuc actele prevăzute la pct. 3 din contractul nr. 1183 din 1 decembrie 2008, ultima nu ar fi avut posibilitate să încheie acest act juridic.

Prin urmare, Irving Chase Decatur și Derouin Cecile sunt obligați să le restituie și cheltuielile legate de îmbunătățirile aduse bunului imobil, valoarea acestor îmbunătățiri urmează a fi stabilită în baza unei expertize judiciare.

Iar reieșind din prevederile art. 316 alin. (4) Cod civil, Irving Chase Decatur și Derouin Cecile urmează să se abțină de la careva acțiuni care ar tulbura posesia reclamanților, inclusiv prin evacuarea lor, până când hotărârea judecătorească de acordare a despăgubirilor va rămâne definitivă.

Au indicat că pretind la despăgubiri în conformitate cu prevederile art. 14 și 1414 Cod civil, prin obligarea pârâților să răspundă în mod solidar și să pună la dispoziția lor un bun de același gen și de aceeași calitate.

În speță, persistă temeiul răspunderii statului conform Convenției Europene a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și a celorlalți pârâți conform institutului răspunderii delictuale.

Astfel, pârâții Irving Chase Decatur și Derouin Cecile urmează să le restituie valoarea îmbunătățirilor aduse ap. X din bd. XXXXX mun. XXXXX în sumă de 200000 de lei.

Totodată, în temeiul art. 637 Cod civil, în coroborare cu art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenție și art. 316 alin. (4) Cod civil, dâșii au dreptul la retenție. Această situație implică obligarea pârâților și a autorităților statului să nu tulbure dreptul lor de posesie în raport cu bunul imobil menționat.

Și-au întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 17 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 46 alin. (1), (2), 96, 127 din Constituția RM art. 9, 10, 11 Cod civil, art. 1 alin. (1), 22, 32, 36, 51 din Legea cadastrului bunurilor imobile, art. 2, 4 alin. (2), 8, 40, 41, 42, 43 din Legea cu privire la notariat, art. 4, 5, 6, 7, 28, 32, 85 alin. (4), 174, 175, 239, 246, 247 CPC.

Au solicitat admiterea acțiunii, obligarea pârâților să răspundă în mod solidar și să le transmită cu drept de proprietate un bun de același gen și de aceeași calitate ca și ap. X din bd. XXXXX mun. XXXXX în contul despăgubirilor în legătură cu privarea de dreptul de proprietate pentru apartamentul de care au fost deposedați, fără a li se acorda recompensă.

La 14 noiembrie 2013, Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, reprezentați de avocatul Vasile Nicoară au depus cerere de chemare în judecată suplimentară împotriva Statului Republicii Moldova, în persoana autorității reprezentative Guvernul RM, ÎS „Cadastru”, notarului Carolina Hanganu, Irving Chase Decatur, Derouin Cecile, Sergiu Madan și Svetlanei Lopanciuc, intervenient accesoriu Ministerul Justiției al RM, prin care au solicitat admiterea acesteia și obligarea pârâților să răspundă în mod solidar, să le transmită cu drept de proprietate un bun de același gen și de aceeași calitate ca și ap. X din bd. XXXXX mun. XXXXX în contul despăgubirilor în legătură cu privarea de dreptul de proprietate pentru apartamentul de care au fost deposedați, fără a li se acorda recompensă.

În motivarea acesteia au menționat că își extind pretențiile în privința lui Sergiu Madan și Svetlanei Lopanciuc, renunțând la pretențiile formulate anterior împotriva notarului Rodica Semionova.

Au remarcat că un rol aparte în cauzarea prejudiciului îi aparține și Svetlanei Lopanciuc care a înstrăinat bunul imobil în lipsa împuternicirilor legale.

La rândul său, și Sergiu Madan este ținut să răspundă solidar la repararea prejudiciului, deoarece anume el le-a înstrăinat bunul imobil în baza unui contract care ulterior a fost declarat nul de către instanța de judecată.

La 1 iulie 2014, Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, reprezentați de avocatul Vasile Nicoară au mai depus o cerere de chemare în judecată suplimentară, solicitând admiterea acesteia și încasarea de la pârâți în mod solidar a prejudiciului cauzat în mărime de 1549623 de lei.

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată în mod solidar din contul notarului Carolina Hanganu și Svetlanei Lopanciuc în beneficiul Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest, a fost respinsă acțiunea.

Prin încheierea din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis demersul apelantului notarului public Carolina Hanganu, reprezentată de avocatul Doina Crețu cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și a fost repusă în termen cererea de apel înaintată de notarul public Carolina Hanganu împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

Prin decizia din 9 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de notarul Carolina Hanganu, reprezentată de avocatul Doina Crețu, casată hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 24 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu CA „Garanție” SA.

Prin încheierea din 27 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost înlocuit pârâtul ÎS „Cadastru” cu succesorul său în drepturi IP „Agenția Servicii Publice”.

Prin încheierea din 24 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu CMA „Exim - Asint” SA.

Prin hotărârea din 8 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată în mod solidar din contul notarului Carolina Hanganu și Svetlanei Lopanciuc în beneficiul Miroslovei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest, a fost respinsă acțiunea.

Prin decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea de apel depusă de notarul Carolina Hanganu, casată parțial hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost încasată din contul notarului Carolina Hanganu în beneficiul Miroslovei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată a Miroslovei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco împotriva notarului Carolina Hanganu cu privire la repararea prejudiciului material rezultat din privarea de dreptul de proprietate, ca fiind neîntemeiată.

În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 22 mai 2019, Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco au declarat recurs împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, precum și încasarea din contul notarului Carolina Hanganu a cheltuielilor de judecată legate de depunerea recursului.

În motivarea recursului au invocat că temeiul de bază, practic unicul temei, care a fost adus de instanța de judecată, prin hotărârea din 14 iulie 2010, în motivarea soluției privind anularea contractelor de vânzare-cumpărare (a celui principal și a celui subsecvent), a fost starea de fapt în care notarul Carolina Hanganu a autentificat contractul principal în lipsa acordului proprietarului Derouin Cecile, ceea ce a dus la lipsirea ilegală de proprietate asupra bunului imobil, ap. X din bd. XXXXX, mun. XXXXX.

Astfel, din conținutul hotărârii irevocabile rezultă că instanța de judecată a raportat starea de fapt - circumstanțele de fapt la prevederile art. 369 alin. (3) Cod civil, reținând că actul juridic de dispoziție încheiat de unul dintre coproprietarii devălmași poate fi declarat nul dacă nu a fost cerut acordul la înstrăinarea imobilului la cealaltă parte, coproprietar devălmaș.

Argumentul de bază pus la temelia soluției ce se regăsește în hotărârea din 8 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani a fost cel care rezultă din

hotărârea irevocabilă, care oferă garanțiile ce însoțesc principiul securității raportului juridic, bazat pe faptul că notarul Carolina Hanganu a autentificat contractul de vânzare-cumpărare fără a avea acordul coproprietarului DerouinCecile.

Au obiectat că instanța de apel a ignorat în totalitate acest fapt, respectiv a ignorat principiul securității juridice, ceea ce reprezintă o încălcare a art. 6 & 1 din CEDO.

Astfel, instanța de apel nu a adus careva motive ce ar justifica soluția având în vedere existența unei hotărâri judecătorești irevocabile prin care a fost constatată vinovăția notarului, care a autentificat contractul de vânzare-cumpărare în lipsa acordului coproprietarului bunului imobil, prin ce ultimul a fost lipsit ilegal de proprietate.

Respectiv, decizia contestată nu corespunde exigențelor de motivare a hotărârii judecătorești, garanții ce asigură dreptul la un proces echitabil în sensul art. 6 & 1 din CEDO.

Având în vedere autoritatea lucrului judecat, instanța de apel a avut obligația să aplice la soluționarea litigiului prevederile art. 2, 40, 41, 42, 43, 44 din Legea cu privire la notariat nr. 1455 din 8 noiembrie 2002, deoarece faptul constatat printr-o hotărâre judecătorească, precum că Derouin Cecile a fost lipsită ilegal de proprietate din cauza contractului autentificat de notarul Carolina Hanganu, situație, care a dus la anularea contractului principal și a celui subsecvent, denotă că notarul a încălcat prevederile legale enunțate.

Instanța de apel a reținut în conținutul deciziei dispozițiile art. 43 alin. (1) din Legea cu privire la notariat, indicând că la autentificarea actelor juridice se verifică capacitatea de exercițiu și capacitatea juridică a persoanelor participante la aceste acte, în același timp, însă a interpretat în mod eronat legea, ignorând faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Așadar, prevederile art. 43 din Legea cu privire la notariat raportate la circumstanțele speței denotă prezența elementelor de vinovăție a notarului care a perfectat și autentificat contractul de vânzare cumpărare în lipsa acordului coproprietarului privat ilegal de proprietate.

Totodată, instanța de apel a interpretat și a aplicat eronat prevederile art. 1398 Codul civil, or, după cum rezultă din conținutul deciziei contestate instanța de apel a analizat doar o singură situație descrisă în decizie în sensul că nu notarul a acționat ilicit prin întocmirea unei procuri false ignorând temeiul care a stat la baza anulării contractelor de vânzare-cumpărare, care se exprimă prin faptul că notarul a autentificat actele juridice în lipsa acordului proprietarului Derouin Cecile, ceea ce a dus la lipsirea ilegală a acestei persoane de proprietate.

Au accentuat că neaplicarea prevederilor art. 1398 Cod civil în raport cu faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, a trata aceste fapte ca fiind inexistente echivalează cu încălcarea esențială a normelor de drept material și, în același timp, cu încălcarea esențială a normelor de drept procedural.

Au mai menționat că la caz, a avut loc și încălcarea principiului securității raportului juridic prin desființarea ilegală a unei hotărâri judecătorești irevocabile, or, hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău devenit irevocabilă prin neatacare, însă la 27 aprilie 2016, adică peste 15 luni de la data când hotărârea a devenit irevocabilă, reprezentantul notarului a declarat apel împotriva acesteia.

Ca urmare, prin încheierea din 16 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, în lipsa temeiurilor legale, contrar jurisprudenței CtEDO și a drepturilor garantate prin art. 6 & 1 din CEDO și art. 1 din Primul Protocol adițional la CEDO, instanța de apel a dispus repunerea în termen a cererii de apel.

Încheierea privind repunerea în termen a cererii de apel, cât și decizia din 9 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de notarul Carolina Hanganu, reprezentată de avocatul Doina Crețu, casată hotărârea din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, deși îngrădesc drepturile garantate prin art. 6 & 1 din CEDO și art. 1 din Primul Protocol adițional la CEDO, nu pot fi atacate separat.

Având în vedere caracterul subsidiar al controlului jurisdicțional exercitat de CtEDO, actele judecătorești menționate pot fi atacate doar concomitent cu decizia instanței de apel din 27 martie 2019.

Au subliniat că până la pronunțarea hotărârii din 17 noiembrie 2014 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, notarul Carolina Hanganu a fost citată legal de către instanța de judecată, cunoscând că este implicată într-un proces civil, fapt confirmat prin referința depusă la dosar.

La 13 iulie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, notarul Carolina Hanganu, reprezentată de avocatul Doina Crețu a depus referință la recursul declarat de Mirosłava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, solicitând considerarea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 22 mai 2019 împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel

și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, înaintând acțiunea în judecată împotriva Statului Republicii Moldova, în persoana autorității reprezentative Guvernul RM, ÎS „Cadastru”, notarului Carolina Hanganu, Irving Chase Decatur, Derouin Cecile, Sergiu Madan și Svetlanei Lopanciuc, intervenienți accesorii Ministerul Justiției al RM, CA „Garanție” SA, CMA „Exim-Asint” SA, cu ulterioarele concretizări, au solicitat încasarea de la pârâți în mod solidar a prejudiciului cauzat în mărime de 1549623 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 8 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a admis acțiunea parțial și a încasat în mod solidar din contul notarului Carolina Hanganu și Svetlanei Lopanciuc în beneficiul Miroslavei Ovcearenco și lui Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material. În rest, a fost respinsă acțiunea.

Judecând apelul declarat de către notarul Carolina Hanganu, instanța de apel prin decizia din 27 martie 2019 a admis cererea de apel și a casat parțial hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost încasată din contul notarului Carolina Hanganu în beneficiul Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată a Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco împotriva notarului Carolina Hanganu cu privire la repararea prejudiciului material rezultat din privarea de dreptul de proprietate, ca fiind neîntemeiată. În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Astfel, se constată că, instanța de apel, adoptând soluția prin care a casat hotărârea primei instanțe în partea prin care a fost încasată din contul notarului Carolina Hanganu în beneficiul Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material și a emis în această parte o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată a Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco împotriva notarului Carolina Hanganu cu privire la repararea prejudiciului material rezultat din privarea de dreptul de proprietate, ca fiind neîntemeiată, în rest menținând hotărârea primei instanțe, nu a ținut cont de faptul că prima instanță a soluționat cauza sub aspectul răspunderii

solidare reieșind din cerințele reclamanților, suma de 1549623 de lei cu titlu de prejudiciu material, pretinsă de către Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, fiind încasată în mod solidar de la Carolina Hanganu și Svetlana Lopanciuc, adică prin aspectul răspunderii prin pluralitate de subiecte ca părți a raportului juridic.

În aceste condiții, în situația în care prin obligația solidară, stabilită prin hotărârea primei instanțe, toți debitorii sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi eliberează pe ceilalți față de creditori, instanța de apel nu era în drept de a casa hotărârea primei instanțe doar în partea Carolinei Hanganu și de a o menține în partea răspunderii solidare de către Svetlana Lopanciuc.

În alt aspect se constată că, deși pe de o parte instanța de apel face referire la temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale, pe de altă parte într-un mod neînțeles instanța invocă la faptul că în cauza penală pornită în privința Svetlanei Lopanciuc pe semnele componentei infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) Cod penal, notarul Carolina Hanganu deținea calitatea procesuală de martor, în privința acesteia nefiind formulate de părțile vătămate careva învinuri și că nu ar exista nicio hotărâre judecătorească irevocabilă, prin care să fie stabilită vinovăția sau încălcarea obligațiilor profesionale ale notarului Carolina Hanganu la autentificarea contractului de vânzare-cumpărare din 1 decembrie 2008, considerând că acest aspect ar avea un rol determinat la survenirea sau nesurvenirea răspunderii delictuale.

Or, ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. 1398 Cod civil, în vigoare la acel moment, potrivit cărora cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, în interpretarea corectă a normei de drept enunțate, este de înțeles că componența delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componența delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale.

Ca urmare, în pofida celor relatate, instanța de apel urma să stabilească vinovăția, prin prisma răspunderii civile delictuale și nu prin prisma răspunderii penale.

Față de toate aceste considerente, este evident că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a intra în esență și a da apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a

casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Miroslava Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco.

Se casează decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Miroslavei Ovcearenco și Alexandr Ovcearenco, reprezentați de avocatul Vasile Nicoară împotriva Statului Republicii Moldova, în persoana autorității reprezentative Guvernul Republicii Moldova, Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, notarului Carolina Hanganu, Irving Chase Decatur, Derouin Cecile, Sergiu Madan și Svetlanei Lopanciuc cu privire la repararea prejudiciului material cauzat din privarea dreptului de proprietate, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală

Nina Vascan

Victor Burduh

Victor Boico

Ala Cobăneanu